Fra redaktion til relation
– journalistik i en SoMe-tid

Journalistikken forandres i disse år med nettets hast og bevæger også danskfaget. Digitale nyhedsformater, netaviser, breaking news, TikTok o SoMe opdateringer fylder fladerne, og samtidig sniger uoverskueligheden sig ind på os. Det virker vigtigere end nogensinde før at vi i danskfaget er ajour med det moderne mediebillede, men hvordan når genrer opløses, og klart definerede relationer mellem afsendere og modtagere forvitrer? Kan vi sikre danskfaglig tyngde i forandrligheden, mens de unge, på jagt efter nyheder, kaster sig i algoritmernes gab? Hvordan møde elevernes nyhedsforbrug og samtidig klæde dem fagligt på og danne dem til kritiske medieforbrugere? Det har vi spurgt en række skribenter, forskere og dansklærere om.

Fra Matthias Dressler-Bredsdorff, tidligere gymnasielærer og nu journalist på *Dagbladet Information*, lyder opfordringen til os om at tilbyde eleverne vejen til et digitalt selvforsvar. Eleverne skal kunne se fordelen ved at rette deres lyst mod andre end nettets nemme fællesskaber, og her har de etablerede mediehuse stadig noget vigtigt at tilbyde. Vi må undervise i mediehusenes tekster, også selvom genrerne er brudt ned, og det er svært at afkode forskellen på underholdning og journalistik. At gøre de unge til kritiske mediebrugere er vigtigere nu end tidligere.

I artiklen "Journalistik i influencernes tidsalder" skriver Rasmus Rønlev og Susanna Sommer fra journalistuddannelsen på SDU om nye journalistiske tiltag som forsøger at ramme den medieforbruger der orienterer sig mod sociale medieplatforme og er vænnet til underholdningsværdien i disse formater. En central pointe er at mediehusene fastholder de publicistiske idealer, men også forsøger sig med andre formater, fx den personlige fortæller og en narratologi som kan analyseres vha. James Phelans begreber. De to forfattere har udledt tre journalistiske fortællertyper som vil kunne bruges i danskfagets undervisning.

Helle Haastrup er specialist i influenceres brug af SoMe. En særlig variant er newsfluenceren der ikke er ansat som journalist med et mediehus i ryggen og måske ikke er uddannet journalist. Newsfluencerne møder de af os der finder nyheder på TikTok og YouTube, og typisk vores elever. Helle Haastrups artikel tilbyder nogle vinkler og begreber hvormed disse influencere kan analyseres, og hun giver eksempler fra en newsfluenceren @fredes.forside.

Opmærksomhedsøkonomi er et begreb som er svært at komme udenom i undervisningen i det moderne mediebillede. Mads Vestergaard giver i sin artikel om "Nyheder i den digitale opmærksomhedsøkonomi" en indføring i den forretningsmodel der ligger bag sociale medier, og et bud på hvordan det forandrer den tilgang vi må have til journalistikken hvor redaktøren er i fare for at blive erstattet af algoritmen.

Temaredaktionen har spurgt tre dansklærere om de vil fortælle om deres undervisning i nyheder og journalistik i en medievirkelighed hvor den digitale nyhedsjournalistik forlængst har overhalet den traditionelle i papiravisen, TV eller radioen. De har givet spændende bud, også på hvordan man kan eksaminere i den journalistik som aktuelt præger mediebilledet.

"Kunsten" har i dette nummer af *Dansknoter* fået tilføjelsen foto-. Hvordan overlever fotojournalistikken i en tid hvor alle kan dele og levere billeder digitalt? Pressefotograf Christian Falck Wolff skaber journalistiske pressefotos og dokumenterer begivenheder fra den virkelige verden – fx klimaaktivisters kamp for miljøet og politiske konflikter – i fotoreportager som bliver bragt i bl.a. Politiken og Zetland. Wolffs fotos viser med hvilken kraft pressefotoet kan ramme os, og at et pressefoto kan skabe en relation mellem betragter og motiv som ikke er styret af lyst og underholdning, men af nærvær og skønhed sammen med den journalistiske dokumentation.

Tilsammen kan temaet og artiklerne, håber vi, bidrage til en lille smule fast grund under dansklærerfødderne når journalistik, nettets tekster og det moderne mediebillede står og blafrer i studieplanen.

God læselyst